

Motion till riksdagen 2025/26:955

av **Lina Nordquist och Malin Danielsson (båda L)**

En spårbar och kontrollerad trygghetstjänst för digital brevlåda, banktjänster och patientjournal

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda spårbar, kontrollerad digital närståendebehörighet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

När Journal på nätet infördes i Uppsala 2012 skapades en funktion som låter en patient dela sin journal med ett ombud. Tanken var att den som ville skulle kunna få hjälp att minnas besökstider och hälsoinformation. Detta visade sig dock vara olagligt. Datainspektionen beordrade Region Uppsala att stänga funktionen, eftersom den stred mot patientdatalagen. Detsamma ansåg förvaltningsrätten, men kammarrätten menade att den överordnade principen måste vara att det är personen som berörs som ska avgöra om uppgifter får lämnas ut eller inte. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterade dock: ”Patientdatalagen ger inte uttryck för annat än att det endast är till patienten själv som vårdgivaren får ge direktåtkomst.”

Vår uppfattning är att kammarrättens uppfattning måste bli svensk lag. Vi ska själva få avgöra om någon annan får se och hantera vissa digitala uppgifter för att hjälpa oss. Den av oss som lider av svår sjukdom, som har svårt att hantera digitala brevlådor med viktiga kallelser och förfallna fakturor, den som behöver bli påmind om tider och andra uppgifter som registrerats digitalt – den personen ska själv kunna avgöra om någon annan bör hjälpa till, och hur mycket. Idag är detta inte tillåtet. En uppenbar konsekvens är att personer i dag blir utan hjälp. En annan konsekvens är att många människor ger bort sina egna inloggningsuppgifter, så att anhöriga kan logga in på samma villkor som de själva och skriva under avtal, avsluta bankkonton eller ta lån. Båda dessa alternativ är orimliga och helt oacceptabla.

En begränsad anhörigbehörighet eller närståendefullmakt behöver införas, så att den som vill kan ge någon de litar på en spårbar och väl kontrollerad digital tillgång till myndigheter, banktjänster och viss läsning på 1177. Fullmakten ska omfatta enbart de tjänster eller delar av tjänster man själv väljer och gälla under en tidsperiod man själv väljer. De som vill kan då få stöd av någon de litar på med viss journalinformation eller betalning av hyra och andra löpande kostnader, men utan de risker som följer av att röja sina egna inloggningsuppgifter.

Lina Nordquist (L)

Malin Danielsson (L)